

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 01
Rotel 0105

DOM
2013-09-20
Stockholm

Mål nr
T 7240-12

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrtälje tingsrätts dom den 6 juli 2012 i mål nr T 1337-11, se bilaga A

KLAGANDE

Norrtälje kommun
Box 800
761 28 Norrtälje

Ombud: Advokaten A G

MOTPART

Talcoxens Bygg och Förvaltning

Ombud: Advokaterna J A och A U

SAKEN

Skadestånd

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten fastställer tingsrättens dom.
 2. Norrtälje kommun ska ersätta Talcoxens Bygg och Förvaltning AB för rättegångskostnad i hovrätten med 239 160 kr och ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för hovrättens dom till dess betalning sker. Av beloppet ingår ombudsarvode med 190 792 kr.
-

Dok.Id 1060231

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 670 10	08-561 670 19	måndag – fredag 09:00-15:00
E-post: svea.avd1@dom.se www.svea.se				

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Norrtälje kommun (kommunen) har yrkat att hovrätten ska lämna käromålet utan bifall, befria kommunen från skyldigheten att ersätta Talgoxens Bygg och Förvaltning AB:s (Talgoxen) rättegångskostnad i tingsrätten samt förplikta Talgoxen att ersätta kommunen för rättegångskostnad i såväl tingsrätten som i hovrätten.

Talgoxen har motsatt sig ändring av tingsrättens dom och yrkat ersättning för sin rättegångskostnad i hovrätten.

PARTERNAS TALAN

Parterna har åberopat samma omständigheter och utvecklat sin respektive talan på samma sätt i hovrätten som i tingsrätten. Parterna har förtydligat sin talan enligt följande.

Kommunen har gjort gällande att den inte närmare behövde utreda frågan om eventuella föroreningar av kemikalier på de aktuella fastigheterna efter det att de två intygen angående impregnering kom in till kommunen, att det låg i Talgoxens intresse att närmare utreda förutsättningarna för sina exploateringsplaner samt att Talgoxen i vart fall hade sådan kunskap om utredningen kring eventuella föroreningar att bolaget måste anses ha varit medvållande till skadan.

Talgoxen har anfört att kommunen borde ha utrett och bedömt frågan om lämpligheten av bebyggelse av bostäder på aktuell mark närmare innan detaljplanen antogs av kommunfullmäktige, att kommunen inte kunde lämna över det ansvaret till Talgoxen samt motsatt sig att bolaget hade sådan information om utredningen kring eventuella föroreningar att det kan anses ha varit medvållande till skadan.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Utredningen är densamma i hovrätten som i tingsrätten.

Hovrätten finner, på samma sätt som tingsrätten, att kommunen har haft ett ansvar för att bedöma om den aktuella marken var lämplig för bebyggelse av bostäder. Det har senare framkommit att marken uppenbarligen inte var lämplig för bebyggelse av bostäder på grund av föroreningar från kemikalier med anledning av tidigare verksamhet som innefattade dopping av träprodukter.

Det framgår av yttrande från Länsstyrelsen i Stockholms län att den informerade kommunen om att marken tidigare använts som industrifastighet för sågverksamhet och att länsstyrelsen ansåg att det borde utredas om marken var förorenad genom dopping/impregnering eller spill av brännolja, fordonsdiesel, färg m.m.

Det framgår vidare av en tjänsteskrivelse från Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen att frågan om eventuella föroreningar i marken påtalats och det angavs att frågan skulle utredas. Efter det att intyget från M A – om att tryckimpregnering av trävaror inte hade förekommit på fastigheterna – kom in till kommunen angav Miljö- och hälsoskyddsnämnden återigen att frågan borde kompletteras/vidareutvecklas. När intyget från Upplunda Byggteknik AB, vilket hade i princip samma innebörd som intyget från M A , kom in framgår det av uppgifterna från M O att kommunen ansåg att det låg på Talgoxen att bedöma om frågan om eventuella föroreningar behövde utredas ytterligare.

Hovrätten gör i likhet med tingsrätten bedömningen att kommunen inte kan anses ha utrett misstanken om en eventuell förorening av kemikalier genom dopping av träprodukter på ett tillräckligt sätt genom de två intygen från M A och Upplunda Byggteknik AB. Kommunen har inte heller haft en rätt att – i detaljplaneärendet – lämna över ansvaret för bedömningen av lämpligheten att bebygga marken med bostäder på Talgoxen. Det var alltså fel av kommunen att anta detaljplanen utan att ytterligare utreda misstankarna om föroreningar av kemikalier. Detta fel förde med sig stora risker för dem som förlitade sig på detaljplanen och var därför av en allvarlig karaktär. Det kan, såsom tingsrätten har konstaterat, antas att Talgoxen har lidit skada på grund av kommunens agerande, en skada som Talgoxen inte fullt ut skulle ha drabbats av om föroreningarna hade upptäckts i detaljplaneärendet.

Hovrätten gör alltså i allt väsentligt samma bedömning som tingsrätten har gjort i frågan om kommunens skadeståndsansvar på grund av detta fel.

Oavsett vilken kunskap som Talgoxen har haft kring kommunens utredning av eventuella föroreningar av marken har bolagets agerande inte varit sådant att Talgoxen kan anses ha varit medvällande till den skada som har uppkommit, varför hovrätten delar tingsrättens bedömning även i denna del. Tingsrättens dom ska därför inte ändras.

På grund av utgången i målet ska kommunen ersätta Talgoxen för dess rättegångskostnad. Vad Talgoxen har yrkat får anses skäligt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2013-10-18

I avgörandet har deltagit hovrättspresidenten Fredrik Wersäll, hovrättsrådet Olof Simonsson, referent, samt tf. hovrättsassessorerna Dan Leeman och Elin Källberg.

NORRTÄLJE TINGSRÄTT

DOM
2012-07-06
Meddelad i
NorrtäljeMål nr
T 1337-11**PARTER****KÄRANDE**

Talgoxens Bygg och Förvaltning AB

Ombud: advokaterna J A och A U

SVARANDENorrtälje kommun, 212000-0217
Box 800
761 28 Norrtälje

Ombud: jur. kand. J P

DOMSLUT

1. Tingsrätten fastställer att Norrtälje kommun är skadeståndsskyldig gentemot Talgoxens Bygg och Förvaltning AB på grund av att kommunen gjort sig skyldig till fel eller försummelse vid myndighetsutövning genom antagandet av detaljplanen avseende fastigheterna Norrtälje Vaddö-Tomta 1:43 och 1:77 i strid med bestämmelserna i 1987 års plan- och bygglag.
2. Norrtälje kommun ska ersätta Talgoxens Bygg och Förvaltning AB för rättegångskostnader med 244 240 kr, varav 225 000 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från denna dag till dess betalning sker.

Dok.Id 80048

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 5 761 21 Norrtälje	Narvagatan 15	0176-768 00 E-post: norrtalje.tingsratt@dom.se www.norrtaljetingsratt.domstol.se	0176-175 44	måndag – fredag 08:30-16:00

BAKGRUND

Talcoxens Bygg och Förvaltning AB (nedan Talgoxen), tidigare Norrtälje Byggmarknad Holding AB, förvärvade år 1994 fastigheterna Norrtälje Väddö-Tomta 1:43 och 1:77 av Grisslehamnsstugan AB:s konkursbo. Grisslehamnsstugan AB:s verksamhet hade utgjorts av bygghandel och montering av huskroppar.

Fram till år 1969 bedrevs sågverksamhet på fastigheterna.

Talgoxen ansökte den 7 november 2000 hos Norrtälje kommun (kommunen) om tillstånd att för bostadsändamål bebygga fastigheterna. Det aktuella området omfattades inte av detaljplan varför ett beslut om detaljplan behövdes. Arkitekten O B fick i uppdrag av Talgoxen att tillsammans med Stadsarkitektkontorets arkitekt I S arbeta fram ett förslag till detaljplan.

Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) påtalade under inledningen av plan-ärendet att eftersom fastigheten Väddö-Tomta 1:77 tidigare hade varit en industrifastighet med sågverksamhet borde det utredas om mark och grundvatten eventuellt kunde vara förorenade. Kommunens Miljö- och hälsoskyddsförvaltning uttryckte liknande synpunkter.

Talgoxen beställde en provpumpning av vattentäkter inom fastigheterna och det befanns att vattnet var tjänligt. M A intygade också att något tryckimpregneringsverk för trävaror inte hade förekommit under hans tid som delägare i Grisslehamnsstugan AB. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade dock att risken för förorenad mark inom området skulle bedömas och redovisas och att M A:s intyg borde kompletteras/vidareutvecklas.

Programmet för detaljplan blev därefter föremål för samråd mellan den 21 maj och den 5 juli 2003.

Efter samrådet gjordes en förnyad utredning genom Upplunda Byggteknik AB. Av utredningen framgår att L A intygat att impregnering med tryckimpregneringsverk aldrig förekommit under den tid han arbetat på sågen.

Ett förslag till detaljplan ställdes ut för granskning under tiden den 25 maj till den 22 juni 2004. Varken länsstyrelsen eller Miljö- och hälsoskyddsnämnden hade någon erinran mot det utställda förslaget. Kommunfullmäktige antog detaljplanen den 21 februari 2005. Vid den tiden gick det inte att göra förbehåll i en detaljplan.

Vid en inspektion av länsstyrelsen år 2006 upptäcktes att fastigheten Väddö-Tomta 1:77 var förorenad. Det framkom att det på sågverkets tid hade droppat impregneringsvätska från det ”doppade” virket under transporter till torkningsplatserna. Föroreningarnas farlighet uppgick till riskklass 2 på en skala 1-4, där 2 innebär stor risk för negativa effekter på människors hälsa och miljön. Föroreningarna bestod av pentaklorfenol, som användes vid ”doppning” av virke, dioxin samt smörjoljor.

Miljödomstolen vid Nacka tingsrätt har genom dom den 22 februari 2011 förpliktat Talgoxen att utföra och bekosta provtagningar och sanering av de aktuella fastigheterna, då bolaget genom exploateringen av området är att betrakta som verksamhetsutövare enligt miljöbalken. Talgoxen har genomfört och bekostat provtagningar som visat att fastigheterna är förorenade och att sanering måste ske.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNINGAR

Talgoxen har yrkat att tingsrätten ska förklara att Norrtälje kommun är skadeståndsskyldig gentemot Talgoxen på grund av att kommunen gjort sig skyldig till fel eller försummelse vid myndighetsutövning genom antagandet av detaljplanen avseende fastigheterna Norrtälje Väddö-Tomta 1:43 och 1:77 i strid med bestämmelserna i 1987 års plan- och bygglag (PBL).

Kommunen har bestritt käromålet i dess helhet.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

GRUNDERTalgoxen

Kommunen har antagit en detaljplan avseende fastigheterna Norrtälje Vaddö-Tomta 1:43 och 1:77 i strid med PBL:s bestämmelser och därigenom gjort sig skyldig till fel eller försummelser vid myndighetsutövning i enlighet med 3 kap 2 § skadeståndslagen. Talgoxen har lidit skada med anledning av kommunens fel eller försummelse vid myndighetsutövning. Det föreligger ett orsakssamband mellan kommunens fel eller försummelse och Talgoxens skada.

Talgoxen har inte agerat vårdslöst under planförfarandet och Talgoxen kan inte anses vara medvållande till skadan.

Kommunen

Kommunens beslut att fastställa detaljplanen är lagligen grundat och kommunen har inte agerat i strid med PBL:s bestämmelser. Kommunen har därmed inte gjort sig skyldig till fel eller försummelse enligt 3 kap 2 § skadeståndslagen. Det saknas under alla förhållanden adekvat kausalitet mellan kommunens åtgärder och påstådd skada.

Talgoxen har frivilligt exploaterat fastigheterna. Talgoxens egen affärsrisk kan inte övervältras på kommunen. Kommunen har beaktat påpekanden från remissinstanserna och gjort erforderliga utredningar.

För det fall tingsrätten skulle komma fram till att kommunen är skadeståndsskyldig ska skadeståndet jämkas i första hand till noll. Talgoxen har agerat försumligt genom att inte ställa relevanta frågor under utredningen och har därmed varit medvållande till hela den eventuella skadan.

SAKOMSTÄNDIGHETERTalgoxen

Talgoxen initierade och bekostade detaljplanearbetet. Bolaget ansvarade emellertid inte för utformningen av programmet för detaljplan utan detta ansvar hade kommunen.

Kontakten mellan Talgoxen och kommunen under samrådet har varit muntlig. Talgoxen har inte tagit del av de skriftliga yttrandena i ärendet, eftersom dessa var ställda till kommunen. Efter det att kommunen fått del av länsstyrelsens första yttrande, av vilket det bland annat framgick att länsstyrelsen trodde att ”doppning” och tryckimpregnering kunde ha förekommit på fastigheterna, blev Talgoxens företrädare P L

kontaktad per telefon av en person från kommunen som sade sig heta M och som efterfrågade ett intyg från tidigare verksamhetsutövare om att tryckimpregnering inte förekommit på fastigheterna. Kommunen nämnde ingenting om att Talgoxen också skulle fråga om ”doppning” förekommit. ”Doppning” och tryckimpregnering är inte samma sak. Talgoxen tog kontakt med M A som inspekterade fastigheterna. P L deltog inte vid inspektionerna. När M A:s vetenskap om fastigheterna redovisats ville kommunen ha ytterligare kompletteringar, varför kommunen engagerade Upplunda Byggteknik AB som i sin tur kontaktade L A

. I samrådsredogörelsen den 12 februari 2004 tillstyrkte Miljö- och hälsoskyddsnämnden planförslaget under förutsättning att risken för förorenad mark skulle komma att utredas ytterligare. Någon kontakt mellan kommunen och Talgoxen har därefter inte förevarit och kommunen företog inte några ytterligare utredningsåtgärder innan fullmäktige antog detaljplanen.

Kommunen ska se till att den utredning som tas in i ett planärende är tillräcklig. Det är kommunens ansvar att tillse att bebyggelse inte sker på ett sätt som är skadligt för människors hälsa. Om kommunen hade iakttagit PBL:s bestämmelser och därmed fö-

retagit kontroll av området i samband med planförfarandet i enlighet med 1 kap 2 §, 5 och 6 §§, 2 kap 1 § och 3 § PBL skulle föreningarna ha upptäckts.

Talgoxen hade ingen erfarenhet av planläggning av mark sedan tidigare. Bolaget har inte haft bättre möjligheter än kommunen att undersöka och utreda markens beskaffenhet. Föreningarna härrör från det sågverk som fram till år 1969 fanns på fastigheten Väddö-Tomta 1:77. Talgoxen hade kännedom om att det hade funnits en sågverksamhet på fastigheten men inte att ”doppning” eller liknande hade förekommit. Bolaget utgick ifrån att enbart ordinär verksamhet, i form av hyvling och sågning av virke, hade bedrivits. Konkursboet hade inte hanterat miljöskadliga ämnen på fastigheten. Talgoxen fick inte heller någon information från överlåtaren om att fastigheterna kunde vara förorenade. Om föreningarna varit kända för Talgoxen före exploateringen skulle bolaget inte ha bebyggt området, alternativt hade det varit möjligt att sanera fastigheterna till en väsentligt lägre kostnad innan de bebyggdes.

Talgoxen har inte agerat vårdslöst utan har utgått ifrån att kommunen vidtagit de åtgärder som ålegat kommunen. Talgoxen kan inte heller anses som medvällande eftersom bolaget inte har kunnat påverka kommunen i dess myndighetsutövning.

Kommunens agerande behöver inte ha lett till en uppenbart oriktig rättstillämpning för att skadeståndsskyldighet ska föreligga.

Kommunen

Norrtälje Byggmarknad AB var ett dotterbolag till Norrtälje Byggmarknad Holding AB. Såvitt kommunen förstår har Norrtälje Byggmarknad AB upphört genom en fusion med moderbolaget – dvs. med Norrtälje Byggmarknad Holding AB som numera är firmaändrat till Talgoxens Bygg och Förvaltning AB. Talgoxen har alltså tagit över den verksamhet som dess dotterbolag Norrtälje Byggmarknad AB tidigare bedrivit i området.

Detaljplanearbetet initierades genom att Talgoxen kontaktade Stadsarkitektkontoret. Talgoxen ville ha en detaljplan för ett område som bolaget hade för avsikt att exploatera. Till sin hjälp hade Talgoxen en konsult, arkitekten O B . Ansvarig för ärendet på Stadsarkitektkontoret var den numera framlidne statsarkitekten I S . Det var O B som arbetade fram planprogrammet med hjälp av I S . När en konsult anlitas kommunicerar kommunen direkt med denne. Kommunen förutsätter att O B har vidarebefordrat viktig information till sin huvudman.

Det är i första hand byggherrens uppgift att se till att underlaget för en detaljplan innehåller korrekta uppgifter om den byggnation som planeras. I vart fall har det ålegat Talgoxen att inför en så omfattande exploatering som det här var fråga om utreda förutsättningarna för bostadsbyggande inom området, inklusive konsekvenserna av den tidigare verksamheten på fastigheten. Kommunen utför ingen detaljerad undersökning utan ett stort ansvar åvilar byggherren. Det är inte kommunens uppgift att bekosta och inhämta utredningar avseende marken; detta ankommer på exploitören. Kommunen ska försäkra sig om att PBL efterlevs samt ge råd och stöd, vilket har skett genom att kommunen bland annat påpekat risken för eventuella föroreningar med hänsyn till fastigheternas tidigare användning och genom att ålägga Talgoxen att utreda och vidta ytterligare åtgärder. Kommunen har beaktat de synpunkter som framförts i yttranden över programmet till detaljplanen. Kommunen har vidare ställt erforderliga krav på utredningen av förekomsten av eventuella föroreningar och har haft fog för att förlita sig på de ingivna intygen, i synnerhet som vattnet visade sig vara tjänligt. Det har ålegat Talgoxen/ O B att som ett led i exploateringen ta fram ett korrekt underlag.

Byggnadsnämnden har haft fog för att utgå från att detaljplanen var klar att anta.

Talgoxens underlåtenhet att utföra erforderliga undersökningar kan inte hänföras till några faktorer utanför Talgoxens kontroll, en bedömning som delats av Miljödomstolen i domen den 22 februari 2011.

Samrådsredogörelsen den 12 februari 2004 ger uttryck för alla synpunkter som framkommit under hela samrådstiden. Någon ytterligare utredning påkallades inte av någon instans efter det att samrådet avslutats. All kommunikation under samrådet var skriftlig.

Kommunen, genom M O på Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen, har inte preciserat för företrädare för Talgoxen vad M A skulle tillfrågas om. M O har endast efterfrågat en undersökning om eventuell kemikalieförekomst på fastigheterna.

Att Talgoxen inte frågat M A eller L A huruvida doppningsverksamhet förekommit kan kommunen inte lastas för. Kommunen utgick från att frågor ställts mot bakgrund av att länsstyrelsen i sitt yttrande påpekat att en eventuell föroreningsituation måste utredas. ”Doppling” är en enklare version av träimpregnering. Talgoxen har som ägare till fastigheterna sedan år 1994 haft bättre kännedom om dem än kommunen. Vidare är det så att kommunen ställer högre krav på en professionell aktör än på en privat.

De fördjupade utredningar som gjordes har inte gett upphov till annan bedömning än att marken de facto var lämplig för bebyggelse. Kommunen har alltså utrett markförutsättningarna i den omfattning som kan anses påkallad. Mot den bakgrunden har kommunen haft fog för sitt beslut.

Under alla förhållanden har Talgoxen agerat vårdslöst, eftersom bolaget trots den information som lämnats inte vidtagit erforderliga undersökningar av marken och inte heller ställt frågan huruvida ”doppling” förekommit. Talgoxen har åtminstone gjort sig skyldig till medvållande.

Kommunens agerande kan inte betraktas som en uppenbart oriktig rättstillämpning, varför skadeståndsskyldighet inte kan komma i fråga.

BEVISNING

På Talgoxens begäran har hållits förhör under sanningsförsäkran med P L samt vittnesförhör med R W och O B . Som skriftlig bevisning har Talgoxen åberopat program till detaljplan, yttrande från Länsstyrelsen i Stockholms län, tjänsteskrivelser från Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen, samrådsredogörelse, intyg från M A , sammanträdesprotokoll från Miljö- och hälsoskyddsnämnden, intyg från Upplunda Byggteknik AB och faktamaterial från Länsstyrelsen i Östergötland.

På kommunens begäran har M O hörts som vittne. Som skriftlig bevisning har kommunen åberopat program till detaljplan, yttrande från Länsstyrelsen i Stockholms län, tjänsteskrivelser från Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen, samrådsredogörelse, intyg från M A , sammanträdesprotokoll från Miljö- och hälsoskyddsnämnden, intyg från Upplunda Byggteknik AB, sändlista, utlåtande efter utställningen, e-postmeddelande från Länsstyrelsen i Stockholms län och Miljödomstolens vid Nacka tingsrätt dom den 22 februari 2011.

DOMSKÄL**Inledning**

Parterna är överens om att 1987 års PBL är tillämplig på tvisten och att kommunens beslut att fastställa detaljplanen är myndighetsutövning.

Frågan om kommunens utredningsskyldighet och ansvar

Mark fick enligt 1 kap 6 § PBL användas för bebyggelse endast om marken från allmän synpunkt var lämplig för ändamålet. Lämplighetsbedömningen skulle göras vid planläggning eller i ärenden om bygglov eller förhandsbesked. I 2 kap PBL angavs de allmänna intressen som skulle beaktas vid planläggning och lokalisering av bebyg-

gelse. I 2 kap 3 § PBL föreskrevs vidare att bebyggelse skulle lokaliseras till områden som var lämpade för ändamålet med hänsyn till bl.a. de boendes hälsa och säkerhet. I förarbetena till PBL uttalades att den mark som avsåg att användas för bebyggelse skulle ha naturliga förutsättningar för att de i 2 kap 3 § PBL angivna kraven skulle kunna uppfyllas och extraordinära åtgärder inte skulle behöva vidtas, (se prop. 1985/86:1 s. 471). Bestämmelserna, som var allmänt hållna, var ett uttryck för de krav som ställdes på kommunerna i samband med markanvändningsbesluten. Det var alltså kommunen som hade att utreda om marken var lämplig för det tänkta ändamålet. Att kommunen eller byggnadsnämnden genom ställningstagande i ärende angående detaljplan eller bygglov godtagit viss mark som lämplig för bebyggelse innebar att lokaliseringen prövats lämplig för sådant ändamål med hänsyn till allmänna intressen i enlighet med kraven i 2 kap PBL. Ett sådant ställningstagande innebar bl.a. också att marken bedömts som lämplig för det tilltänkta ändamålet med avseende på sina fysiska förutsättningar för bebyggande. Att en sådan bedömning skulle ingå i prövningen fick anses framgå av kapitlets 3 §. Det kan här tilläggas att bedömningen i sistnämnda avseende, av uppenbara skäl, blev mycket beroende av omständigheterna i det särskilda fallet (se kommentaren till 2 kap 3 § PBL).

Frågan om kommunens skadeståndsskyldighet

I målet är ostridigt att kommunen under planärendet haft kännedom om att det aktuella området tidigare hade använts för sågverksamhet och att det inom en sådan verksamhet kan ha förekommit kemikalieanvändning. Sålunda har länsstyrelsen i yttrande till kommunen den 23 oktober 2001 påpekat att det inom området hade bedrivits sågverksamhet och att det vid sådan verksamhet kan ha förekommit doppning/impregnering eller spill av brännolja, fordonsdiesel, färg m.m. Länsstyrelsen påtalade mot denna bakgrund att det borde utredas om mark och grundvatten inom området kunde vara förorenade. Även kommunens Miljö- och hälsoskyddsförvaltning har i skrivelse till Miljö- och hälsoskyddsnämnden framhållit att en redovisning av risken för förorenad mark inom området måste ske innan slutlig ställning kunde tas till detaljplanen. Ett intyg från Matts Andersson kom därefter in till Miljö- och hälsoskyddsnämnden. En-

ligt P L var det han som sett till att intyget kom in till kommunen, sedan han fått i uppdrag av en person anställd vid kommunen att kontrollera om det förekommit något tryckimpregneringsverk inom området. Av intyget framgår att M A bekräftat att det inte förekommit något tryckimpregneringsverk för trävaror under den tid som han varit delägare i Grisslehamnsstugan AB. Det har inte framkommit att P L dessförinnan fått del av länsstyrelsens yttrande om vilka risker som förelåg.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har därefter, den 2 september 2003, beslutat att risken för förorenad mark skulle bedömas och redovisas och att M A:s intyg borde kompletteras/vidareutvecklas.

Den 29 oktober 2003 inkom till Miljö- och hälsoskyddsnämnden, som svar på en tjänsteskrivelse, ett utlåtande från Upplunda Byggteknik AB. Av utlåtandet framgick att L A, föreståndare för Tomta Såg, intygat att under den tid som han jobbat på sågen (43 år) hade impregnering med tryckimpregneringsverk aldrig förekommit. Det har i målet inte klargjorts vem som begärt in detta svar. Hänvisningen till ett diarienummer i skriften och benämningen ”svar på tjänsteskrivelse” tyder dock på att det är från kommunen som uppdraget kommit.

I ett tjänsteyttrande från Stadsarkitektkontoret till Byggnadsnämnden den 12 februari 2004 redovisas att tio yttranden kommit in under samrådstiden. Av tjänsteyttrandet framgår vidare, såvitt nu är av intresse, att länsstyrelsen inte hade några erinringar utan godtog förslaget och att Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrkte förslaget under förutsättning bl.a. att risken för förorenad mark utreddes ytterligare. Som en kommentar från Stadsarkitektkontoret har angetts att ”synpunkterna beaktas i planförslaget”. Stadsarkitektkontorets bedömning och förslag blev att de synpunkter som framkommit i samrådet kunde tillgodoses inom ramen för den fortsatta planeringen och att Byggnadsnämnden kunde godkänna det reviderade planförslaget för utställning enligt 5 kap 23 § PBL. Yttrandet var undertecknat av I S och O B.

Efter utställningen lämnade Stadsarkitektkontoret den 1 november 2004 ett tjänsteuttrande till Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Av utlåtandet framgår att tio yttranden kommit in och att, såvitt nu är av intresse, länsstyrelsen och Miljö- och hälsoskyddsnämnden inte hade någon erinran mot planförslaget. Stadsarkitektkontoret förslög i yttrandet att Miljö- och hälsoskyddsnämnden kunde godkänna den utställda detaljplanen. Även detta yttrande var undertecknat av I S och O B .

O B , som var Talgoxens företrädare i planärendet, har uppgett att han inte fått i uppdrag att utföra någon utredning vad gäller eventuella föroreningar på fastigheterna och att det utan något sådant uppdrag inte ingick i hans ansvar som medhjälpande arkitekt att utföra några utredningar. Han har vidare förklarat att han utgick från att kommunen gjort alla erforderliga utredningar, eftersom kommunen godkände detaljplanen.

M O , som vid denna tid arbetade på Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen, har berättat att hon tolkade svaren från M A och L A som att ingen kemikalieanvändning alls förekommit på området. Hon har även uppgett att hon utgick från att Talgoxen fått del av förvaltningens protokoll och att Talgoxen som exploatör ville utreda saken ordentligt. Hon har dock förklarat sig vara osäker på om länsstyrelsens yttrande kommit P L tillhanda.

Enligt P L har han inte fått del av förvaltningens protokoll och inte heller av länsstyrelsens yttrande. Kommunen har inte motbevisat detta påstående. I den sändlista som åberopats som skriftlig bevisning i denna del anges inte vilka handlingar som sänts till P L .

De redovisade omständigheterna visar att kommunen, genom i vart fall Stadsarkitektkontoret och Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen, har tagit del av yttrandet från länsstyrelsen där det framgår att inom tidigare sågverksamhet på fastigheten kan ha förekommit dopping/impregnering eller spill av brännolja, fordonsdiesel, färg, m.m. O B har enligt egen utsaga fått del av detta yttrande och även av M A :s intyg men inte av Upplunda Byggt teknik AB:s utredning. Något som motsäger

detta påstående har inte framkommit i målet. Det har inte heller visats att någon annan företrädare för Talgoxen fått del av Upplunda Byggteknik AB:s utredning eller överhuvudtaget ålagts att komplettera utredningen efter det att M A :s intyg inkommit.

Annat är alltså inte visat än att det endast varit kommunens egen Miljö- och hälsoskyddsförvaltning och nämnd som haft vetskap om vilken utredning som hämtats in i anledning av länsstyrelsens uppmaning om att viss utredning skulle företas. Kommunen har valt att nöja sig med den angivna utredningen trots att den inte fullt ut svarade mot länsstyrelsens påpekanden. När ett ärende med frågeställningar om risk för olika sorters föroreningar handläggs av en kommuns Miljö- och hälsoskyddsförvaltning och nämnd torde allmänheten kunna kräva att de ansvariga har stor kunskap om dessa eventuella risker i nu aktuella avseenden och ser till att dessa risker blir utredda.

Tingsrätten finner mot bakgrund av det anförda att kommunen har fastställt detaljplan för fastigheterna Väddö-Tomta 1:43 och 1:77 trots att utredningen angående eventuella föroreningar inte varit tillräcklig. Kommunen har således antagit en detaljplan som medgav bebyggelse av bostäder utan att – i tillräcklig utsträckning – ha förvissat sig om markens lämplighet för bebyggelse. Detta kan inte anses vara förenligt med bestämmelserna i PBL och kommunen har därför gjort sig skyldig till fel eller försumelse vid myndighetsutövning. Kommunens ansvar för utredningen har inte innefattat någon lämplighetsprövning. Det krävs i ett sådant fall inte att fråga varit om en uppenbart oriktig rättstillämpning för att skadestånd ska kunna utgå. Det måste antas att Talgoxen har lidit skada på grund av kommunens agerande.

Såvitt framkommit har det inte ankommit på företrädare för Talgoxen att föranstalta om ytterligare utredning i planärendet. Det har inte heller visats att en sådan skyldighet åvilat O B . Något medvållande från Talgoxens sida kan därmed inte anses föreligga.

Sammanfattningsvis finner tingsrätten att det enligt 3 kap 2 § skadeståndslagen föreligger skadeståndsskyldighet för kommunen gentemot Talgoxen för de skador som har uppkommit eller som kan uppstå i anledning av antagandet av detaljplanen för fastigheterna Norrtälje Väddö-Tomta 1:43 och 1:77.

Rättegångskostnader

Vid denna utgång är kommunen skyldig att i skälig omfattning ersätta Talgoxens rättegångskostnader. Talgoxen har yrkat ersättning med 372 615 kr exklusive mervärdesskatt, varav 281 875 kr för 112,75 timmars ombudsarbete och 88 000 kr för 160 timmars arbete utfört av ställföreträdaren. Av den arbetsredogörelse som har redovisats framgår inte att arbetet i anledning av målet behöver ha krävt så lång tid, vare sig för ombuden eller för ställföreträdaren. Tingsrätten uppskattar ersättningsberättigad tid till 90 timmar för ombuden och 30 timmar för ställföreträdaren. Mot övriga ersättningsanspråk finns ingen erinran.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 401)

Överklagande senast den 27 juli 2012 ställs till Svea hovrätt men ges in till tingsrätten.

Ylva Myhrberg

Lars Nordin

Elin Olsson

SVERIGES DOMSTOLAR

Bilaga

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I TVISTEMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen.

Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten. Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i hovrätten inte lagts fram tidigare, ska klaganden i mål där förlikning om saken är tillåten förklara anledningen till varför omständigheten eller beviset inte åberopats i tingsrätten. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i hovrätten.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud. Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad. Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen. Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

SVEA HOVRÄTT

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga hovrättens avgörande ska Ni göra det genom att skriva till Högsta domstolen.

Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten. Det ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av det överklagade avgörandet.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledningen av rättstillämpningen (prejudikatskäl) att överklagandet prövas av Högsta domstolen, eller
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som yrkas,
4. varför avgörandet ska ändras,
5. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas,
6. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om Ni tidigare informerats om att Ni kan komma att delges handlingar i målet/ärendet genom förenklad delgivning, kan förenklad delgivning med Er komma att användas också hos Högsta domstolen om någon överklagar avgörandet dit.